
Risc laboral i prestacions per risc durant l'embaràs i la lactància natural

©2019 Agència de Salut Pública de Barcelona

Tots els drets reservats. No es permet la reproducció total ni parcial de las imatges o textos d'aquesta publicació sense prèvia autorització.

<https://www.aspb.cat/>

Risc laboral i prestacions per risc durant l'embaràs i la lactància natural de l'[Agència de Salut Pública de Barcelona](#) està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons](#)

Els permisos addicionals als d'aquesta llicència es poden trobar a:

https://www.aspb.cat/documents/aspb_risc-laboral-prestacions-embaras/

Risc laboral i prestacions per risc durant l'embaràs i la lactància natural

Responsables del document

Mª Marta Arcas Ferré, Ana Beltran Fonollosa i Imma Cortès Franch

Autoria i redacció

Mª Marta Arcas Ferré, Ana Beltran Fonollosa i Imma Cortès Franch

Cita recomanada

Mª Marta Arcas Ferré, Ana Beltran Fonollosa, Imma Cortès Franch. Risc laboral i prestacions per risc durant l'embaràs i la lactància natural. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2019.

Índex

Què és el risc laboral durant l'embaràs i la lactància natural? _____	4
Quan es pot produir una suspensió de contracte de treball per risc durant l'embaràs o la lactància natural? _____	5
Què són les prestacions per risc durant l'embaràs i la lactància natural (PREL)? _____	7
Quines situacions protegeixen les PREL? Quines situacions no protegeixen les PREL? _____	8
Qui té dret a les PREL? _____	9
Com se sol·liciten i gestionen les PREL? _____	10
En què consisteix la PREL? _____	13
Quant temps poden durar i quan finalitzen les PREL? _____	14
Quan es poden perdre les PREL? _____	15
Quins són els riscos laborals més freqüents durant l'embaràs i la lactància? I els tipus d'ocupacions o activitats relacionades? _____	16
Bibliografia _____	22

Què és el risc laboral durant l'embaràs i la lactància natural?

Parlem de **risc laboral durant l'embaràs i la lactància natural** quan una treballadora, embarassada o en període de lactància natural, ha de realitzar una activitat laboral en unes condicions que poden afectar negativament la seva salut o la del fetus o fill/a.

Davant de la presència d'aquest risc s'han d'adaptar les condicions o el temps de treball o bé canviar de lloc de treball a la treballadora. Si tot això no és possible, llavors la treballadora podrà passar a la situació de **suspensió del seu contracte de treball**.

Quan es pot produir una suspensió de contracte de treball per risc durant l'embaràs o la lactància natural?

Quan una treballadora embarassada o lactant està exposada a agents, procediments o condicions de treball que poden influir negativament en la seva salut o la del fetus o fill/a, l'empresari/a ha d'adoptar les mesures necessàries per evitar l'exposició a tals riscos, mitjançant una adaptació de les condicions o del temps de treball de la treballadora afectada. Aquestes mesures poden incloure la no realització de treball nocturn o de treball a torns.

Si l'adaptació de les condicions o del temps de treball no fossin possibles o si tot i l'adaptació, les condicions del lloc de treball seguissin influint negativament en la salut de la treballadora o del fetus o fill/a, aquesta haurà d'ocupar un lloc de treball o exercir una funció diferents i compatibles amb el seu estat, fins que el seu estat de salut permeti la seva reincorporació a l'anterior lloc (o fins que el fill/a lactant compleixi 9 mesos).

Però si no es poguessin adaptar les condicions o el temps de treball i tampoc fos tècnicament o objectivament possible el canvi de lloc de

treball o no es pogués exigir de forma raonable per motius justificats, llavors la treballadora podrà passar a la situació **de suspensió de contracte per risc durant l'embaràs o per risc durant la lactància natural** durant el temps necessari per a la protecció de la seva seguretat o salut i/o la del fetus o fill/a, i tramitar l'obtenció de la corresponent **prestació per risc durant l'embaràs o per risc durant la lactància natural**.

Què són les prestacions per risc durant l'embaràs i la lactància natural (PREL)?

Es tracta de prestacions econòmiques que es concedeixen a una treballadora amb la intenció de cobrir la pèrdua d'ingressos que es produeix quan aquesta es troba en situació de suspensió del contracte de treball, per la presència de risc durant l'embaràs o bé per presència de risc durant la lactància natural.

Quines situacions protegeixen les PREL? Quines situacions no protegeixen les PREL?

Amb les PREL es pretén protegir a la treballadora que es troba en situacions de risc que puguin influir negativament en la seva salut o la del fetus o fill/a, sempre que aquestes situacions estiguin relacionades amb agents, procediments o condicions del lloc de treball.

No es considera situació a protegir aquella en la qual la treballadora presenta un risc o malaltia no relacionats amb la feina. Així doncs, si existeix una patologia derivada de l'embaràs (embaràs de risc) o de la lactància o bé de malaltia comuna per les quals la treballadora no pot treballar temporalment i precisa assistència sanitària, s'haurà de tramitar una incapacitat temporal (IT) per contingència comuna.

Una prestació per risc durant l'embaràs no implica necessàriament una prestació posterior per risc durant la lactància natural, ja que les situacions de risc per l'embaràs no sempre són situacions de risc per la lactància natural.

Qui té dret a les PREL?

Les treballadores per compte d'altri o propi en situació de suspensió del contracte de treball o d'interrupció de la seva activitat professional per risc durant l'embaràs o per risc durant la lactància natural, que estiguin afiliades i d'alta en qualsevol dels règims de la Seguretat Social i que estiguin al dia en el pagament de les quotes de les quals en siguin responsables directes.

No requereixen període mínim de cotització ja que són considerades contingències professionals.

Com se sol·liciten i gestionen les PREL?

El reconeixement del dret a la prestació, així com la seva gestió i el pagament corresponen a l'entitat gestora o a la Mútua Col·laboradora amb la Seguretat Social (MCSS) amb la qual l'empresa o la treballadora per compte propi tingui concertada la cobertura dels riscos professionals.

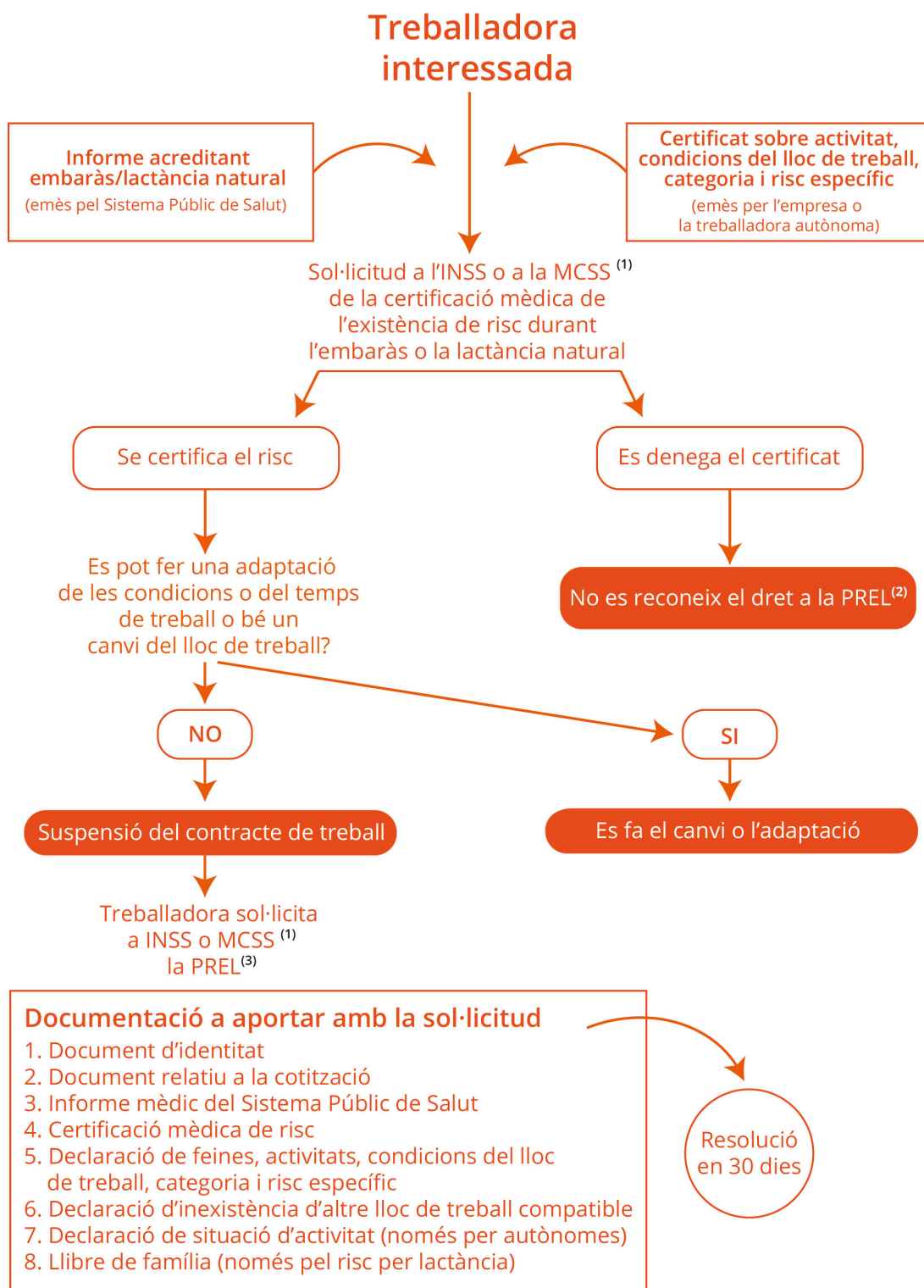
Per sol·licitar-la, la treballadora ha de presentar davant la MCSS (o Institut Nacional de la Seguretat Social –INSS–, en el cas de treballadores autònomes sense MCSS):

- Document que acrediti la identitat de la persona interessada (DNI, NIE, passaport).
- Certificat de l'empresa relatiu a la cotització de la treballadora. En el cas de les treballadores autònomes, han d'aportar els justificants del pagament de quotes dels darrers 3 mesos.
- Informe del/de la metgessa del Sistema Públic de Salut (SPS) acreditant la gestació i la data estimada de part.
- Certificació mèdica realitzada pels serveis mèdics de l'entitat gestora o MCSS que acrediti que les condicions del lloc de treball influeixen negativament en la salut de la treballadora o el fetus o fill/a.

- Declaració de l'empresa o de la treballadora autònoma amb els treballs i activitats realitzades per la treballadora, condicions del lloc de treball, categoria i risc específic.
- Document on l'empresa o la treballadora autònoma declari la inexistència d'un altre lloc de treball compatible amb el seu estat.
- En el cas de treballadores autònomes, una declaració de situació d'activitat.
- Per la prestació de risc durant la lactància natural, el llibre de família.

La MCSS o l'INSS (segons correspongui), responsable de la gestió i el pagament del subsidi per risc durant l'embaràs o la lactància natural, pot sol·licitar l'aportació de l'avaluació inicial del risc del lloc de treball que ocupa la treballadora, així com també la relació de llocs de treball exempts de risc.

Procediment per al reconeixement i concessió de les PREL

⁽¹⁾ L'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) o la Mutua Col·laboradora amb la Seguretat Social (MCSS) segons l'empresa o la treballadora autònoma tingui concertada la gestió de les contingències professionals.

⁽²⁾ S'indica a la dona, si escau, la data en la qual es pot reconèixer la prestació per risc durant l'embaràs o la lactància natural (PREL), segons el moment de la gestació o l'existència del risc.

⁽³⁾ L'INSS o la MCSS pot sol·licitar l'aportació de l'avaluació inicial del risc del lloc de treball i la relació de llocs de treball exempts de risc.

En què consisteix la PREL?

La prestació consisteix en un subsidi equivalent al 100% de la base reguladora.

Quant temps poden durar i quan finalitzen les PREL?

	PRESTACIÓ PER RISC DURANT L'EMBARÀS	PRESTACIÓ PER RISC DURANT LA LACTÀNCIA NATURAL
<i>Inici del dret</i>	El dia que comença la suspensió del contracte de treball.	El dia que comença la suspensió del contracte de treball. No procedeix el reconeixement de la prestació mentre no s'hagi acabat el període de permís per maternitat.
<i>Durada de la prestació</i>	El temps necessari per la protecció de la salut de la treballadora embarassada i/o del fetus.	El temps necessari per la protecció de la salut de la treballadora i/o fill/a lactant, com a màxim fins que el/la fill/a compleixi 9 mesos.
<i>Extinció del dret</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Pas a permís de maternitat. • Reincorporació al lloc de treball anterior o a un altre que sigui compatible. • Extinció del contracte de treball per causes legals. • En les treballadores autònomes, en cas de causar baixa en el Règim Especial de la Seguretat Social. • Interrupció de l'embaràs. • Defunció de la gestant. 	<ul style="list-style-type: none"> • Compliment dels 9 mesos del fill/a. • Reincorporació al lloc de treball anterior o a un altre compatible. • Extinció del contracte de treball per causes legals. • En les treballadores autònomes, en cas de causar baixa en el Règim Especial de la Seguretat Social. • Interrupció de la lactància natural. • Defunció de la dona o del fill/a lactant.

Cal tenir present també que les PREL són incompatibles amb la prestació per IT, quan la treballadora estigui en situació d'IT no se li podrà reconèixer una PREL fins que no acabi la IT i a l'inrevés.

Quan es poden perdre les PREL?

- En cas d'actuació fraudulenta per obtenir o aconseguir la prestació.
- En cas que la treballadora realitzi qualsevol treball o activitat, per compte propi o d'altri, excepte en els casos de pluriactivitat (treballadores amb més d'una activitat i contracte), en els quals la suspensió del contracte de treball s'hagi declarat en una o algunes de les activitats dutes a terme per la treballadora, però no en totes. En aquests casos de pluriactivitat no es perd la PREL atès que hi poden haver activitats en què les condicions en què es realitzen no suposen un risc.

Quins són els riscos laborals més freqüents durant l'embaràs i la lactància? I els tipus d'ocupacions o activitats relacionades?

Tipus de risc laboral	Ocupacions/activitats que poden comportar el risc	Afectació associada ^(a)
Agents físics		
Manipulació manual de càrregues (càrregues a partir de 4 Kg de pes es poden considerar de risc depenent del moment de la gestació i d'altres components de la manipulació com són: la zona amb la qual es manipula, el desplaçament vertical que es faci, el gir del tronc o la durada i freqüència de la tasca)	<ul style="list-style-type: none"> • Maneig manual de persones, objectes, animals o equips • Col·locació, subjecció, arrossegament, empena, elevació, i / o transport de càrregues • Altres situacions a valorar: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tasques que consisteixen en accionar palanques i manetes que requereixin esforç físic ○ Tasques que suposen un esforç físic continu o periòdic sense possibilitat de realitzar pauses 	<ul style="list-style-type: none"> • Part prematur • Avortament • Baix pes en néixer • En la dona embarassada: augment de la freqüència o gravetat dels trastorns musculoesquelètics, major risc de contractures i distensions musculars, fatiga precoç i major dificultat per a la manipulació de càrregues degut a l'augment de volum i pes abdominal
Postures forçades/ moviments de repetició	<ul style="list-style-type: none"> • Bipedestació perllongada (entre 2-4 hores seguides, depenent si és de manera ininterrompuda o discontinua) • Moviments repetitius de lateralització del tronc (ex: caixeres de supermercat, operàries en cadena) • Tasques que impliquin l'adopció de postures forçades (ex: moviment d'abastar verticals o horitzontals amb els braços o flexió/extensió repetitiva del tronc) • Treball en espais reduïts, sobretot al final de l'embaràs • Sedestació perllongada, ex: operàries de cadenes de muntatge, manipuladores d'aliments, conducció de vehicles, etc. (a partir de més de 2 hores ininterrompudes) 	<ul style="list-style-type: none"> • Part prematur • Avortament • Baix pes en néixer • En la dona embarassada: major prevalença de trastorns musculoesquelètics, augment del risc de patir esquinços, d'aparició d'edemes i varices a extremitats inferiors, trombosi venosa profunda, marejos, rampes nocturnes i cames cansades
Cops/xocs	<ul style="list-style-type: none"> • Conducció de vehicles • Atenció al públic, cura de persones malaltes (especialment, personal sanitari en unitats psiquiàtriques) o d'infants (especialment, en centres de menors tutelats) • Esforç físic elevat o desplaçaments freqüents • Activitats de neteja • Restauració • Forces de l'ordre, cossos militars, vigilants de seguretat, personal de presons • Ramaderia, cura d'animals, veterinària 	<ul style="list-style-type: none"> • Despreniment de placenta • Part prematur • Avortament • Ruptura prematura de membranes • Lesions fetals directes
Mobilitat extrema	<ul style="list-style-type: none"> • Esportistes professionals (esports de contacte o que generin un augment de la pressió abdominal o que comportin flexo-extensions forçades de la columna lumbar) • Professores d'activitat física i activitats multiaventura 	<ul style="list-style-type: none"> • Mateixos efectes que els derivats de situacions de risc per manipulació de càrregues, postures forçades, moviments de repetició o cops i xocs

<i>Tipus de risc laboral</i>	<i>Ocupacions/activitats que poden comportar el risc</i>	<i>Afectació associada ^(a)</i>
<i>Radiacions ionitzants</i> <i>(raigs X, isòtops radioactius o raigs còsmics per activitat solar)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Personal d'instal·lacions de radiodiagnòstic, medicina nuclear, laboratoris de radioimmunoanàlisi i radioteràpia Treballadores del sector nuclear Treballadores que formen part de la tripulació d'aeronaus amb vols intercontinentals i/o vols freqüents de llargues distàncies 	<ul style="list-style-type: none"> Malformacions Mort fetal Baix pes en néixer En el cas que hi hagi risc de contaminació radioactiva, es poden transmetre radionúclids per llet materna
<i>Radiacions no ionitzants</i> <i>(camps electromagnètics, radiofreqüència, microones, infrarojos, ultraviolada)</i> <i>(Normalment no cal separar del lloc de treball)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Utilització de sistemes radar Operadors d'antenes Soldadura de plàstics Escalfament de dipòsits i banys Forns d'assecat / Forns microones industrials Treballadores de rehabilitació-fisioteràpia (aplicació d'aparells de diatèrmia o microones) 	<ul style="list-style-type: none"> En alguns casos no s'han demostrat efectes sobre la treballadora embarassada o lactant, diferents dels que es poden esperar en qualsevol treballador/a. En altres casos s'han demostrat efectes derivats de l'augment de temperatura que generen aquests agents (veure efectes de les temperatures extremes)
<i>Vibracions</i>	<ul style="list-style-type: none"> Treball en medis de transport (trens, metros, vaixells, etc.) Maneig de maquinària pesada o vehicles de gran tonatge en terrenys irregulars Eines manuals rotatives o percussors 	<ul style="list-style-type: none"> Baix pes al néixer Part prematur Avortament L'exposició a vibracions de cos complet s'associa a l'aparició de discopaties dorsolumbars, alteracions digestives i vasculars perifèriques (hemorroides, varices) en la dona embarassada
<i>Soroll</i> <i>(condicions de soroll excessiu -més de 80 dB-)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Tallers de mecanitzat, caldereria, etc. Control de maquinària Treballs de construcció Treballs en pista d'aeroports Treball en fabricació de vidres Bufat d'aire comprimit Treballs de fusteria 	<ul style="list-style-type: none"> Alteració no definida (probable afectació de l'oïda fetal) Inhibició o disminució de la secreció làctia El soroll pot augmentar la pressió arterial i la fatiga de la dona embarassada
<i>Temperatures extremes</i> <i>(valorar els treballs en condicions de temperatures per sobre de 28° C o inferiors a 10°C)</i>	<ul style="list-style-type: none"> Treball en càmeres frigorífiques o en manipulació de congelats Treball a la intempèrie (segons l'època de l'any) Treball en bugaderies, en hivernacles, en cuines o forns i treball amb peces de roba tancades no transpirables 	<ul style="list-style-type: none"> Avortaments Inhibició o disminució de la secreció làctia Possible augment de susceptibilitat a la calor en la dona embarassada per augment del metabolisme basal, alteració dels nivells hormonals i canvis cardiovasculars

Tipus de risc laboral	Ocupacions/activitats que poden comportar el risc	Afectació associada ^(a)
Agents psicosocials ^(b)		
Treball a torns i nocturn	<ul style="list-style-type: none"> Treballadores que treballin de nit o aquelles que tinguin un horari organitzat en torns rotatoris 	
Durada de la jornada	<ul style="list-style-type: none"> Treball de >8 h. diàries Treball de >40 h. setmanals Treball de >5 dies seguits sense descans Combinació amb torns i / o nocturnitat 	
Control sobre el ritme de treball i pauses	<ul style="list-style-type: none"> Treballar a ritme intens, a gran velocitat Treballar a ritme imposat per terceres persones o per ús de maquinària o processos industrials, etc. Treballar amb terminis ajustats Absència o escassetat i/o rigidesa en les pauses. Impossibilitat d'abandonar el lloc si es necessita 	<ul style="list-style-type: none"> Avortament Baix pes en néixer Part prematur Abandonament de la lactància natural Mastitis (si no es donen les condicions adequades per a l'extracció durant la jornada laboral) Preeclàmpsia Augment del risc de fatiga i estrès i els trastorns derivats, en la dona embarassada
Agents estressors ^(c)	<ul style="list-style-type: none"> Excessiva quantitat de treball per al temps disponible Falta d'autonomia sobre les tasques assignades, l'ordre i la manera de realitzar-les Absència o inadequació de recursos (humans, materials, etc.) Falta d'ajuda i suport social per part de companys/es i/o superiors Manca de reconeixement per la feina i l'esforç realitzats Exigències de tipus emocional i d'amagar emocions. Atenció continuada al públic Comportaments compatibles amb assetjament psicològic i / o sexual Exposició a violència interna o externa (usuaris, clients, etc.) Tracte injust, discriminació Inestabilitat en les condicions d'ocupació, salari 	<ul style="list-style-type: none"> A part dels possibles efectes nocius sobre la salut de la treballadora i el fetus o fill/a, cal valorar qüestions de seguretat durant la jornada laboral (ex: treball en solitari o aïllament que dificulti la demanda i recepció d'auxili)

<i>Tipus de risc laboral</i>	<i>Ocupacions/activitats que poden comportar el risc</i>	<i>Afectació associada ^(a)</i>
Químics		
<i>Plom i compostos</i>	<ul style="list-style-type: none"> Activitat amb pintures, tints, laques, vernissos o esmalts 	
<i>Arsènic</i>	<ul style="list-style-type: none"> Indústria del vidre, pirotècnia i fabricació de pesticides 	
<i>Mercuri i derivats</i>	<ul style="list-style-type: none"> Fabricació de termòmetres, baròmetres, làmpades, bateries, plaguicides i indústria farmacèutica 	<ul style="list-style-type: none"> Avortament Part prematur Retard mental Baix pes en néixer Malformacions del sistema nerviós Paràlisi cerebral del nadó Excreció de tòxics per la llet materna
<i>Productes farmacèutics: citostàtics, hormones sintètiques, antiparasitaris, etc.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Personal de laboratori, sanitari assistencial i personal de neteja de residus 	
<i>Gasos anestèsics</i>	<ul style="list-style-type: none"> Personal de centres quirúrgics (sanitari, no sanitari i veterinari i personal de laboratoris farmacèutics) 	
<i>Dissolvents: benzè, clorur de vinil, dibromur d'etilè, estirè, formaldehid, òxid d'etilè i d'estirè, tricloroetilè</i>	<ul style="list-style-type: none"> Fabricació i manipulació d'aquests productes i tractament de residus 	
<i>Pesticides: herbicides, insecticides i fungicides</i>	<ul style="list-style-type: none"> Activitat agrícola 	
<i>Monòxid de carboni</i>	<ul style="list-style-type: none"> Tallers d'automòbils, treball en túnels, aparcaments i depuradores 	<ul style="list-style-type: none"> La dona embarassada és més susceptible a intoxicacions Retard mental en el fetus, en cas d'intoxicacions
Biològics		
<i>Toxoplasma, citomegalovirus, rubèola, hepatitis B, varicel·la</i>	<ul style="list-style-type: none"> Personal de laboratori, personal sanitari assistencial (especialment el que treballa en serveis de malalties infeccioses, en serveis de pediatria o en residències geriàtriques) i treballs relacionats amb el maneig d'animals o dels seus productes, en el cas del risc a exposició a toxoplasma 	<ul style="list-style-type: none"> Avortament Malformacions cardíques, oculars i/o auditives Excreció per la llet materna

<i>Tipus de risc laboral</i>	<i>Ocupacions/activitats que poden comportar el risc</i>	<i>Afectació associada ^(a)</i>
<i>Riscos ambientals o procediments industrials on la presència de més d'un factor de risc fa aconsellable apartar la treballadora embarassada de tal activitat</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • Treball amb sobrepressió atmosfèrica (submarinisme, personal sanitari de cabines hiperbàriques) • Mineria subterrània • Treball amb risc de despressurització (treballadores en línies aèries) • Fabricació d'auramina • Treballs que suposin exposició als hidrocarburs aromàtics policíclics presents en el sutge, el quitrà, la brea, el fum o les pols d'hulla • Treballs que suposin exposició a la pols o al fum durant la calcinació i l'afinat elèctric de les mates de níquel • Procediments amb àcid fort en la fabricació d'alcohol isopropílic • Treball amb exposició a pols de fustes dures 		
<p>(a) S'enumeren aquí les afectacions específiques en la dona embarassada o lactant, el fetus i/o el fill/a; entenent que, a banda, es poden produir les afectacions pròpies de cada agent en una persona treballadora adulta.</p> <p>(b) Tot i que l'evidència científica no és conclouent i/o l'increment del risc és moderat o lleuger, des d'un punt de vista tècnic i preventiu es té prou informació per considerar els riscos psicosocials com a riscos potencials per la salut reproductiva de les dones en un sentit ampli. L'avaluació d'aquests riscos en el cas d'una treballadora embarassada o lactant no s'ha de fer de manera simplista, analitzant-los aïlladament, sinó que cal considerar la possible combinació dels mateixos, així com la sinèrgia amb altres possibles exposicions psicosocials no adequadament controlades en el lloc de treball.</p> <p>(c) Fa referència als agents implicats en el model més utilitzat en la literatura científica per a l'estudi de la relació entre estrès laboral i embaràs (model d'exigències i control sobre el treball). Així mateix, s'han considerat altres factors que, tot i no haver estat estudiats amb relació a l'embaràs, sí han mostrat efectes en la salut de les persones treballadores (absència de compensacions, manca de suport de superiors i/o companys/es i l'exposició a violència).</p>		

NOTES:

- Cap dels llistats presentats en aquesta taula és un llistat exhaustiu.
- Caldrà valorar que de vegades pot haver una sinèrgia d'exposicions o agents o bé una sinèrgia d'agents laborals i clínics (per exemple: en una dona embarassada amb lesions osteoarticulars, l'embaràs i els treballs de demanda de càrrega poden agreujar la seva situació clínica).
- Així mateix, cal tenir en compte que l'inici de l'exposició a un risc pot variar en funció de la setmana de gestació i de si es tracta d'un embaràs únic o múltiple.

Bibliografia

- Risc durant l'embaràs. Instituto Nacional de la Seguridad Social [Internet]. Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social. Gobierno de España; [consultat el 1/12/2018]. Disponible a: <https://bit.ly/2HrhaFQ>.
- Risc durant la lactància natural. Instituto Nacional de Seguridad Social [Internet]. Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social. Gobierno de España; [consultat el 1/12/2018]. Disponible a: <https://bit.ly/2U85EAt>.
- Embarazo y lactancia natural: el papel de la empresa en la prestación por riesgo laboral. Nota Tècnica de Prevención nº 993. Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo. Año 2013. Disponible a: <https://bit.ly/JGVid8>. [accedit: 1/12/2018].
- Directrices para la evaluación de riesgos y protección de la maternidad en el trabajo, 2011. Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo. Disponible a: <https://bit.ly/2vXzQFu>. [accedit: 1/12/2018].
- Orientaciones para la valoración del riesgo laboral y la incapacidad temporal durante el embarazo. Sociedad Española de Ginecología y Obstetricia. Instituto Nacional de la Seguridad Social. Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social. Gobierno de España. 2008.

- Guía de ayuda para la valoración del riesgo laboral durante el embarazo. Instituto Nacional de la Seguridad Social. Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social. Gobierno de España. 2018. <https://bit.ly/2RvzGRQ> [accedit: 20/1/2019].
- Mutambudzi M, Meyer JD, Warren N, Reisine S. Effects of psychosocial characteristics of work on pregnancy outcomes: a critical review. *Women & health*. 2011;51(3):279-97.
- Llei 31/1995, de 8 de novembre de prevenció de Riscos Laborals.
- Reial Decreto 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció: Article 4. Contingut General de l'avaluació.
- Reial Decret 298/2009, de 6 de març, pel qual es modifica el Real Decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció, en relació amb l'aplicació de mesures per a promoure la millora de la seguretat i de la salut en el treball de la treballadora embarassada, que hagi donat a llum o en període de lactància.
- Reial Decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball. Annex II. Classificació dels agents biològics.
- Reial Decret 295/2009, de 6 de març, pel qual es regulen les prestacions econòmiques del sistema de la Seguretat Social per maternitat, paternitat, risc durant l'embaràs i risc durant la lactància natural.

- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.
- Directiva Europea 92/85/CEE del Consell, de 19/10/1.992, relativa a l'aplicació de mesures per promoure la millora de la seguretat i de la salut en el treball de la treballadora embarassada, que hagi donat a llum o en període de lactància.

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Salut i Treball

Connectem
f **t** **y** **i**n

www.aspb.cat